

Eylem ve Harekette Yaratıcı Düşünme Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Eylem ve Harekette Yaratıcı Düşünme Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21555>

 zet

Eylem ve Harekette Yaratıcılık Düşünme Testi (EHYDT), orijinal adı Thinking Creatively in Action and Movement Test (TCAM) olan ölçeğin Türkçe kültürüne uyarlama çalışması sonucunda geliştirilmiştir. Bu test, özellikle okul öncesi ve erken  ocuk gelişimi dönemindeki bireylerin eylem ve hareket yoluyla sergilediği yaratıcılık becerilerini ölçmeyi amaçlamaktadır. 2017 yılında Nezahat Hamiden Karaca ve Nilay Aral tarafından gerçekleştirilen bu adaptasyon, Türk  ocuklarındaki yaratıcılık potansiyellerini standartla tır lm   ve kültüre uygun bir şekilde değerlendirmeye olanak tanımaktadır. EHYDT, geleneksel ka  t-kalem testlerinin s n rl  kaldığı durumlarda, bedensel ifade ve performansa dayalı yaratıcılık d  n eyi değerlendirme yeteneği sunar.

Anahtar Kelimeler

Yaratıcılık, Eylem, Hareket,  ocuk Gelişimi, Okul  ncesi, TCAM, Uyarlama, Psikometrik  zellikler.

Yazarlar

Nezahat Hamiden Karaca, Nilay Aral.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, küçük yaştaki çocuklarındaki geleneksel sözel veya şekilsel testlerle tam olarak ölçülemeyen yaratıcılık d  nme becerilerini, fiziksel eylem ve hareketler bağlamında değerlendirmektir. Bu test, çocuklarındaki **esneklik**, ** zg nl k** ve **akıcılık** gibi yaratıcılık boyutlarındaki gözlemlemeye dayalı olarak nicelendirmeyi hedefler.

EHYDT'nin Türkçe uyarlaması, araştırmacılar ve eğitimciler, Türkiye'deki okul öncesi eğitim ortamlarında yaratıcılığın gelişimini desteklemek ve erken teşhis için güvenilir bir psikometri aracı sunmayı amaçlamaktadır. Bu araç sayesinde, hareket temelli etkinliklerin çocuklarındaki yaratıcılık potansiyelleri üzerindeki etkileri daha hassas bir şekilde incelenebilmektedir.

Yapı

Eylem ve Harekette Yaratıcılık Düşünme Testi, yaratıcılık kavramındaki temel bileşeni olan **?raksak düşünme** (divergent thinking) yeteneğini hareket yoluyla ölçmektedir. Bu yapısal model, çocuklarındaki verilen bir probleme veya duruma ne kadar farklı,  zg n ve akıcı çözümler  retebildi ini bedensel ifade üzerinden değerlendirir ve motor becerilerden bağımsız olarak yaratıcılık performansını ön plana çıkarır.

Ölçekte değerlendirilen temel boyutlar şunlardır:

Akıcılık (Fluency): Belirli bir süre içinde üretilen farklı hareket fikirlerinin toplam sayısı.

Esneklik (Flexibility): Üretilen hareketlerin kategorik çeşitliliği ve farklı düşünce sınıflarına ait olma durumu.

Özgünlük (Originality): Üretilen hareketlerin sıradan olmaması, nadirliği ve benzersizliği.

Detaylandırma (Elaboration): Hareket fikirlerinin zenginleştirilmesi ve ek detaylarla geliştirilmesi.

Geçerlik

Eylem ve Harekette Yaratıcı Düşünme Testi'nin Türkçe uyarlama çalışması (Karaca ve Aral, 2017), ölçeğin yapısal uygunluğunu ve geçerlik düzeyini belirlemek amacıyla kapsamlı analizler yapılmıştır. Uyarlama sürecinde öncelikle **kapsam geçerliği** için uzman görüşlerine başvurulmuş, maddelerin kültürel uygunluğu ve ölçülmek istenen yapıyı temsil etme derecesi incelenmiştir.

Yapı geçerliğini incelemek üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin orijinal yapıya benzer şekilde, Türk örnekleminde de yaratıcılık ölçeği temel boyutları desteklediğini göstermiştir. Bu bulgular, EHYDT'nin Türk kültürü bağlamında amaçlanan psikolojik yapıyı doğru bir şekilde ölçebildiğini kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Uyarlama çalışması kapsamında, EHYDT'nin tutarlılığını test etmek için çeşitli **güvenirlilik** analizleri gerçekleştirilmiştir. EHYDT, gözlem ve performansla dayalı bir test olduğundan, özellikle **gözlemciler arası güvenirlilik** büyük önem taşımaktadır. Karaca ve Aral (2017) çalışması, farklı gözlemcilerin çocukların performanslarını tutarlı bir şekilde puanladığını gösteren yüksek korelasyon katsayıları elde edilmiştir.

Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını belirlemek amacıyla **test-tekrar test güvenirliliği** analizleri yapılmıştır. Bu analizler, kısa zaman aralıklarında yapılan tekrarlı uygulamalarda benzer sonuçlar alındığını ve dolayısıyla ölçeğin ölçtüğü yaratıcılık yapısının kararlı olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen güvenirlilik katsayıları, ölçeğin **psikometrik açıdan sağlam** olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Karaca ve Aral (2017) tarafından gerçekleştirilen **geçerlik** çalışması, ölçeğin Türkçe formunun faktör yapısını doğrulamak üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılmıştır. DFA, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen yaratıcılık boyutlarına (Akıcılık, Esneklik, Özgünlük) ne ölçüde yüklendiğini test etmiştir.

Analiz sonu  lar , Türk  ocuk gelişimi örnekleminde de orijinal ölçeğin yapısal modeline uygunluk gösteren iyi uyum indekslerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, EHYDT'nin kültürel adaptasyon sürecinin başarılı olduğunu ve ölçeğin yaratıcı hareket yoluyla  l me konusundaki teorik temelini koruduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Orijinal: Thinking Creatively in Action and Movement Test - TCAM)

Format: Bireysel Gözlem ve Performans Testi

Mevcut Diller: Türkçe,  ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Yaş Grubu: Okul  ncesi ve erken çocukluk dönemi (Genellikle 3-8 ya  arası)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar üzerinde standardize edilmiştir. Uygulama, birebir ortamda deneyimli bir uygulay c  tarafından gerçekleştirilir.

Test Metodolojisi: Test,  ocu un verilen talimatlar doğrultusunda ( rne in, "Bu nesneyi nasıl farklı şekillerde kullanabilirsin?") serbest hareketler yaparak veya belirli görevleri yerine getirirken gösterdiği hareket çeşitliliği,  zg nl   ve ak c lı   gözlemleyerek puanlamaya dayanır. Puanlama, önceden belirlenmiş kriterlere göre yapılır ve video kayd  alınması önerilir.

Anahtar Kelimeler

Iraksak Düşünme, Güvenirlik, Geçerlik Analizi, Okul  ncesi Eğitim, Psikolojik  l  m, TCAM.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan mlay c : Sa lanmad 

 leti im E-posta Adresleri: nhamiden@gmail.com

Yaz ma Adresi: Nezahat Hamiden Karaca

 zinler, ücret ve Test Y li

Ölçeğin orijinal versiyonunun kullanımı telif haklarına tabi olabilir. Türkçe uyarlama formunun akademik veya ticari amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Nezahat Hamiden Karaca ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Uyarlama  al  mas n n yayın y li: **2017**.

Ölçeğin uyarlama çalışmasına ait orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [eylem-ve-harekette-yaratıcı-dusunme-testi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Karaca, N. H. ve Aral, N. (2017). Adaptation of Thinking Creatively in Action and Movement Test for Turkish children. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 240-253.

Eylem ve Harekette Yaratıcı Düşünme Testi Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynakta açık metin olarak sağlanmamıştır. Eylem ve Harekette Yaratıcı Düşünme Testi (EHYDT), uygulama protokolü ve puanlama yönergeleri ile birlikte kullanılan bir performans testidir. Maddelerin tam içeriği ve uygulama protokolü için ilgili referans yayına (Karaca ve Aral, 2017) başvurulması gerekmektedir.